

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы

Трудолюбово авыл жирлеге Советы

КАРАР

№ 12

27.04.2015 ел

"Трудолюбово авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны аулау тәртибе һәм йорт хайваннарын тоту кагыйдәләре турында»

Россия Федерациясе Конституциясенең 9, 58 статьяларына, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "ветеринария турында" 1993 елның 14 маенданы 4979-1 номерлы федераль законнарга, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартаңдагы 52-ФЗ номерлы федераль законнарга ярашлы рәвештә Трудолюбово авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тотуны һәм йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерү турында трудолюбово авыл жирлеге Советы карап кабул итте:

1. Трудолюбово авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен расларга (no 1 күшымта).
2. Трудолюбово авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту тәртибен расларга (2 нче күшымта)
3. Элеге каарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районның рәсми сайтында бастырып чыгарырга: <http://aksabayev.tatar.ru>.
4. Элеге каарның үтәлешен контролдә тәжүри земдә калдырам.

Трудолюбово авыл жирлеге
Советы Рәисе:

Р.К.Канафин

Күшымта № 1

"Трудолюбово авыл жирлеге
территориясендә караучысыз хайваннарны аулау тәртибе
hем йорт хайваннарын тоту
кагыйдәләре турында Трудолюбово авыл жирлеге Советы карарына
№ 12 , 27.04.2015ел

**Трудолюбово авыл жирлеге территорииясендә йорт хайваннарын тоту
кагыйдәләре**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Трудолюбово авыл жирлеге территорииясендә йорт хайваннарын тотуның әлеге кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) милек формасына карамастан оешмаларга, шулай ук йорт хайваннары хужалары булган гражданнарга кагыла hем Трудолюбово авыл жирлеге территорииясендә йорт хайваннарын тоту hем караучысыз хайваннарны тоту тәртибен билгели hем авыл хужалыты хайваннарын hем кошларын тоту өлкәсендәге мәнәсәбәтләргә кагыла.

1.2. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Конституциясе, РФ Гражданлык кодексы, "ветеринария турында" 14.05.1993 ел, № 4979-1 Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 21.01.2006 ел, № 25 Россия Федерациясе Хөкүмәте Каары нигезендә эшләнгән торак биналар белән.

1.3. Трудолюбовский авыл жирлеге территорииясендә булган йорт хайваннарына милек мәнәсәбәтләре РФ гражданлык законнарына ярашлы рәвештә көйләнә.

2. Кагыйдәләрдә кулланылган төп терминнар, билгеләмәләр

2.1. Бу кагыйдәләрдә түбәндәге билгеләмәләр кулланыла:

йорт хайваннары кеше тарафыннан тарихи рәвештә кулга ияләштерелгән hем үрчетелгән, хужаның торакта яки хәэмәт биналарында тотылган хайваннар;

авыл хужалығы хайваннары hем кошлары эре hем вак мәгезле терлек, атлар, күяннар, казлар, үрдәкләр, тавыклар hем башка йорт кошлары hем хайваннар, алар фермер hем шәхси ярдәмче хужалыкта азык-төлек житештерү өчен кулланыла;

- йорт хайваны хужасы-милек яки бутән милек булган физик яки юридик зат хайван;

йорт хайваннарын тоту йорт хайваннары хужалары тарафыннан хайваннарның тормышын, физик hем психик сәламәтлеген саклау, ветеринария-санитария нормаларын үтәгәндә тулы хокуклы нәсел алу, шулай ук жәмәгать тәртибен, гражданнарың hем хайваннар дөньясы вәкилләренең иминлеген тәэмин иту өчен башкарыла торган гамәпләр;

күзәтүсөз хайваннар кеше озата йөрмөгөн жөмөгать урыннарында булган, дайми яшөү урынына мөстәкүйль кайту сөләтөн югалткан хайваннар, хайван вакытлыча бәйләнештә, қыска жептә, биналар, корылмалар, корылмалар янында муенса белән булган очраклардан тыш;

караучысыз йорт хайваннарын тоту муниципаль һәм башка оешмаларның караучысыз хайваннарны тоту, изоляцияләү, йоклату яки күмү буенча эшчәнлеге;

- күзәтчелек органнары-дәүләт ветеринария һәм санитария-эпидемиология хезмәте.

3. Йорт хайваннары хужаларының хокуклары һәм бурычлары

3.1. Йорт хайваннары физик һәм юридик затлар милкендә булырга мөмкин. Йорт хайваннарына карата милек мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мәнәсәбәтләр гражданлык законнары белән көйләнә. Йорт хайваны хужасыннан суд карары буенча яки гамәлдәге законнарда каралган очракларда башка тәртиптә генә тартып алырга мөмкин.

3.2. Йорт хайваны хужасы хокуклы:

- йорт хайваннарын сатып алу һәм читләштерү;

кирәклө мәгълүмат алу һәм клубларда (жәмгыятъләрдә), хайваннары яклау, ветеринария һәм башка оешмаларда йорт хайваннарын тоту, аларны тәрбияләү, үрчетү, төрле авыруларны профилактикалау мәсьәләләре буенча теоретик өзөрлөк узу;

йорт хайваннарының тормышын һәм сәламәтлеген башка кешеләрнен һәҗүмнәреннән саклау өчен;

- аңа караган йорт хайванын туендыру;

- йорт хайваннарын вакытлыча тоту өчен приютка тапшыру;

- тиешле транспорт чараларыннан файдалану кагыйдәләрен үтәгәндә йорт хайваннарын транспортның барлык төрләре белән йөрту;

- хайваннары укыту, шул исәптән тренировка белгече житәкчелегендә;

этләрнә кибет яки башка учреждение янындағы муенсада қыска бәйләнгән килеш калдырырга;

- гамәлдәге законнар нигезендә башка хокуклардан файдалану.

3.3. Йорт хайваны хужасы бурычлы:

- йорт хайванын биологик үзенчәлекләренә карап тоту, авыру очрагында ветеринария ярдәмә күрсәтүнә тәэммин иту;

- аның белән кешелекле мөгамәлә итү (аларны ташламау, ризыкны караусыз калдырмау, суны қыйнамау h. б.);

- гражданнарны йорт хайваннары һөжүменнән сакларга;

-Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән йорт хайваннарын тотуның санитар-гигиена һәм ветеринария нормаларын үтәргә;

- йорт хайваннарының кешегә һөжүм итү очрактары турында ветеринария күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә, йорт хайваннарын ветеринария тикшерүе өчен күрсәтергә;

- дәүләт ветеринария күзәтчелеге органнарына аның йорт хайваннарының кинәт үлеме, массакуләм авыру яки гадәти булмаган тәртибе турында кичекмәстән хәбәр итәргә;

23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә қадәр тирә-юнъдәгеләр өчен тынычлык һәм тынлык тәэммин итү;

йорт хайваннары артыннан экскрементларны, шул исәптән йорт подъездлары, лифтлар, торак йортлардагы башка гомуми файдаланудагы биналар территориясен жыештырырга;

- хайваннар белән кешелекле мөгамәлә итәргә, мәрхәмәтсез мөгамәләгә юл куймаска, хайваннарны зоогигиена таләпләре буенча тиешлеtotу һәм ашатуны тәэммин итәргә, шулай ук хайваннарны totу буенча инструкцияләр, угт-нәсихәтләр, кинәшләр белән билгеләнгән срокларда мәжбүри дәвалапрофилактика чараларын үткәрергә. Алга таба totу мәмкин булмаса хайван башка хужага тапшырылырга яки ветеринария учреждениесенә тапшырылырга тиеш;

- авыру билгеләре булган хайваннарны тикшергәнче (ветеринария белгечләре килгәнче) изоляцияләу буенча чаралар күрергә, хайван үлгән очракта мәетне дәүләт ветеринария учреждениесе белгечләренә хайван хужасының үз акчалары хисабына диагноз кую һәм ачу өчен бирәләр. Мәетне утильләштерү хайван хужасы тарафыннан терлекләр каберлегендә башкарыла;

- хайванны ветеринария белгечләре таләпләре буенча прививкаларны, дәвалапрофилактика эшкәртүләрен тикшерү һәм саклау өчен бирергә;

йорт хайваннарын балалар мәйданчыкларына, кибетләргә, ашханәләргә һәм башка сөүдә, жәмәгать туклануы предприятиеләренә, мәгариф учреждениеләренә һәм мәдәният, сәламәтлек саклау учреждениеләренә (юл күрсәтүче этләрдән тыш) көртмәскә;

торак кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мәйданчыкларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм Трудолюбовский авыл жирлеге чикләрендә моның өчен билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм йорт кошларын көтүгә юл куймаска;

авыл хүжалығы чәчүлекләрен Чүпләүгә яки уңышны юк итүгө, яки агач утыртуларга, газоннарга һәм чәчәк түтәлләренә терлек һәм йорт кошлары зыян китеүгө юл күймаска.

4. Йорт хайваннарын тоту

4.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары:

4.1.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары аларның төр һәм индивидуаль үзенчәлекләренә туры килергә һәм ветеринария-санитария кагыйдәләренә жавап бирергә, аларның ризыкка, суга, йокыга, ял итүгө, хәрәкәткә, табигый активлыкка, кеше белән элемтәгә, "Ветеринария турында"Федераль закон нигезендә үз-үзләренә охшаш контактларга ихтыяжларын канәгатьләндерергә тиеш.

4.1.2. Йорт хайваннарын, бер гайләдә эшләүче фатирларда да, Коммуналь фатир бүлмәләрендә дә, фатирда яшәүче барлық балигъ булган милекчеләрнең (эшкә алучыларның) язма ризалыгы булганда һәм куршеләрдә медицина каршы күрсәтмәләре (аллергия) булмаганда, тулай торакларда да тоту рәхсәт ителә.

4.1.3. Хайваннарны гомуми файдалану урыннарында, ашханәләрдә, коридорларда, баскычларда, чердакларда, подвалларда, шулай ук балконнарда һәм лоджияләрдә тотарга рәхсәт ителми.

4.1.4. Фатир, кунаханә тибындагы йортларда һәм ятакта авыл хүжалығы хайваннарын һәм кошларын тоту рәхсәт ителми.

4.1.5. Жир участогы булган эт хүжалары этләрне ирекле йөрүдә бары тик кәртәләнгән территориядә яки бәйләнештә генә tota ала. Эт булу турында кергәндә кисәту тактасы ясалырга тиеш.

4.1.6. Этләр, токымнарына һәм билгеләнешләренә карамастан, урамда яки башка жәмәгать урыннарында кешеләр озата йөрмичә (хүжалары тарафыннан кибетләр, даруханәләр, кәнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында бәйләнештә калдырылганнарыннан тыш h.b.) тотылышында булырга тиеш.

4.1.7. Жәмәгать урыннарында, шул исәптән транспортта, этләр муенса һәм қыска арбада, вак хайваннар махсус күчереп йөртелә торган контейнерларда булырга тиеш.

4.2. Йорт хайваннарын йөрту:

4.2.1. Этләр гомуми файдалану урыннарында (ихаталарда, урамнарда, жәмәгать транспортында h.b.) булганда алар қыска бәйләмдә һәм муенса киеп, ә кечкенә этләр, мәчеләр ябык контейнерларда яки хүжаларының кулларында булырга тиеш.

4.2.2. Урам аша һәм магистральләр янында уtkәндә эт хүжалары, юл-транспорт һәлакәтләреннән һәм урамның йөрү өлешенән эт һәлак буладан саклану өчен, аны аракыга алырга тиеш.

4.2.3. Этләрне йөрткәндә, аларның хүжалары тынлыкны тәэммин итү өчен чаралар күрергө тиеш.

4.2.4. Исерек кешеләргә этләрне йөрту тыела.

5. Йорт хайваннарын үтерү һәм аларның калдыкларын күмү

5.1. Йорт хайваннарын үтерү ветеринария хезмәтләре тарафыннан норматив хокукий актларга ярашлы рәвештә түбәндәгө очракларда үткәрелә:

- 1) хайванның дәвалап булмый торган авыруы булганда, хайванның төзәтеп булмый торган газапларын туктату өчен яки гражданнарын зааралану куркынычы булганда ветеринария курсәтмәсе. Ветеринария курсәтмәләре буенча Үтерү бары тик белгеч катнашында гына рәхсәт ителә;
- 2) хужаның йорт хайваннарыннан баш тартуы;
- 3) социаль куркыныч хайваннар.

5.2. Йорт хайваннары калдыкларын күмү терлекләр каберлекләрендә башкарыла.

6. Йорт хайваннары (Эре мәгезле терлек, атлар, сарыklар һәм кәҗәләр)кәтүе

6.1. Йорт хайваннары хүжалары (юридик яки физик затлар) хайваннарны табигый һәм культуралы кәтулекләрдә кәтәләр, кәтүгә клиник сәламәт, йогышлы һәм паразит авыруларга каршы прививкаланган (эшкәртелгән) хайваннарны жибәрәләр.

6.2. Мәдәният һәм ял паркларында һәм административ биналар янында утыртылган культуралы агачлар һәм газоннар ашаудан саклану өчен торак пунктларда терлекләр кәтү тыела. Торак кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мәйданчыларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм Трудолюбовский авыл жирлеге чикләрендә билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм кошлар кәтүе тыела

6.3. Чәчүлекләрне һәм культуралы агачларны суйган очракта, хокук бозулар өчен җаваплылык кәтүчеләргә, әгәр кәтүчеләр ирекле ялланган булса, аларның хүжалары хайваннарга йәкләнә.

6.4. Агуланудан саклану өчен хайван хүжалары билгеле урыннарда үз хайваннарын озатырга һәм каршы алырга тиеш.

6.5. Күчмә хайваннар өчен (кәтүлектә кәтүлек итмәгән хайваннар кәтүдән соң хүжалары белән очрашмый) хүжалар җаваплы.

7. Бу кагыйдәлөрне бозган өчен жараплылық.

Оешманың өлөгө кагыйдәлөрен бозган өчен гражданнар да Россия Федерациясөнө гамәлдәге Административ һәм жинаять законнары нигезендә һәм тәртибендә жава

Күшымта № 2
"Трудолюбово авыл жирлеге
территориясендә караучысыз хайваннарны аулау тәртибе
һәм йорт хайваннарын тоту
кагыйдәләре турында Трудолюбово авыл жирлеге Советы каарына
№ 12 , 27.04.2015ел

Трудолюбово авыл жирлеге территорииясендә караучысыз этләр һәм мәчеләрне аулау тәртибе

1. Трудолюбовский авыл жирлеге территорииясендә караучысыз хайваннарны тоту кеше һәм хайваннарын, котыру авыруларын һәм башка йогышлы авыруларны кисәтү, кеше һәм хайваннарны тешләү очракларын бетерү, халыкның тәртибен һәм тынычлыгын тәэмим итү, караучысыз хайваннар санын көйләү максатларында башкарыла.

Кеше тотмаган, өмма тулысынча яки өлешчә кеше эшчәнлеге тудырган шартларда яшәүче хайваннар санын көйләү биостерилизация ысуллары яки биологик ысуллар белән, ә аларны куллану мөмкин булмаса эвтаназия ысуллары белән башкарыла.

2. Тотуга караучысыз хайваннар, беренче чиратта аналар, шулай ук конфликтлар китереп чыгаручы агрессив хайваннар, авыру хайваннар һәм тирә-юньдәгеләр өчен куркыныч тудыруучы хайваннар, токымнарына һәм билгеләнешенә карамастан, урамнарда һәм башка жәмәгать урыннарында озата баручы затсыз тотыла.

3. Караучысыз калган хайваннарны тоту муниципаль һәм башка оешмалар тарафыннан муниципаль контракт яки гражданлык-хокукый килешү нигезендә Трудолюбовский авыл жирлеге башкарма комитеты бюджетында өлөгө максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

4. Тотуның төп ысулы булып иммобилизация (вакытлыча параличлау) ысулы тора, ул махсус чараплар кулланып пневматик коралдан ату юлы белән башкарыла. Шулай ук башка кешелекле тоту ысуллары кулланылырга мөмкин.

5. Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне, кагыйдә буларак, кышкы вакытта 22.00 сәгатьтән 07.00 сәгатькә кадәр, жәйге чорда 0.00 сәгатьтән 5.00 сәгатькә кадәр, ял һәм бәйрәм көннөреннән тыш, эш көннөрендә тоталар. Гражданнарың тормышына һәм сәламәтлегенә реаль куркыныч янаган очракта, Трудолюбовский авыл жирлеге башлыгы боерыгы белән тәүлек әйләнәсе 15 көнгә кадәр тотуга

вакытлыча рөхсөт итепергө мөмкин. Балық тотуның башлануы һәм вакыты түрүнде халықка массакұләм мәгълұмат chaрапары аша алдан хәбәр итепергө тиеш.

6. Карапчысыз этләрне һәм мәчеләрне тоту, транспортлау һәм тоту дәүләт ветеринария күзәтчелеге органнары тәкъдимнәренә ярашлы рәвештә башкарлырыга тиеш. Хайваннарны тотканда аларға карата мәрхәмәтсез мәгамәлә иту тыела.

7. Тотуны карапчысыз хайваннар белән эшләгендә куркынычсызылық техникасы буенча инструктаж үткән һәм фармакологик препаратлар белән эшләргә рөхсәт ителгән, котыру авыруыннан вакцинацияләнгән, психоневрологик һәм наркологик диспансерларда исәпкә алынмаган кешеләрдән торган бригадалар башкара.

Аучылар этләрне һәм мәчеләрне тотуда һәм транспортлауда кешелеклелек принципларын үтәргә тиеш.

Карапчысыз этләрне һәм мәчеләрне тотар алдыннан, аучы этне яки мәчене озата баручы йәзнең юклығына инанырга тиеш.

8. Аучыларга катый тыела:

балалар өчен куркыныч булған очраклардан тыш, карапчысыз этләрне һәм мәчеләрне балалар янында тоту;

тотылған этләрне һәм мәчеләрне үзләштерү, аларны шәхси затларга һәм оешмаларга сату һәм тапшыру;

- ветеринария органнарын тәкъдим итмичә һәм хупламыйча тозаклар, тоту chaрапары һәм ысуулларын куллану;

карапчысыз этләрне һәм мәчеләрне иммобилизация ысулы белән билгесез күренгән максатларга (куакларда, Начар яктырту вакытында h.b.) ату, тар кинәлекләр буйлап ату, максаттан 10 метрдан артық ераклыкта ату, транспорт chaрапарыннан ату, шулай ук кешеләр булған юнәлештә ату.

Эш тәмамланғаннан соң, эт һәм мәче тоту бригадасы әгъзалары Трудолюбовский авыл жырләге башкарма комитетының җаваплы кешесенә кулланылған махсус препаратлар, тотылған хайваннар түрүнде хисап бирергә, шулай ук инвентарьны, автомашиналарны механик чистарту һәм дезинфекцияләүне башкарлырга тиеш.